INSTYTUT BADAWCZY LEŚNICTWA
ANALIZY I RAPORTY
NR 32
CZĘŚĆ B



Atraktanty do stosowania w leśnictwie w roku 2022

ISBN 978-83-62830-91-6

ISBN 978-83-62830-91-6

INSTYTUT BADAWCZY LEŚNICTWA

ANALIZY I RAPORTY

Nr 32

CZĘŚĆ B

ATRAKTANTY DO STOSOWANIA W LEŚNICTWIE W ROKU 2022

Pod redakcją
Iwony Skrzecz

Opracowano na zlecenie
Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych,
której przysługuje wyłączne prawo do rozpowszechniania

Aktualizacja z dnia 3 stycznia 2022 r.

Sękocin Stary, grudzień 2021

© Copyright by Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 2021

SPIS TREŚCI

AKTYWNY SPIS TREŚCI - PO NACIŚNIĘCIU WYBRANEJ POZYCJI CZYTELNIK ZOSTANIE PRZENIESIONY NA DANĄ STRONĘ

WSTĘP 5

TABELA 1. ATRAKTANTY DO STOSOWANIA W LEŚNICTWIE 6

TABELA 2. SYGNALIZACJA POJAWU i MONITORING MOTYLI 8

TABELA 3. SYGNALIZACJA POJAWU i MONITORING CHRZĄSZCZY 10

WSTĘP

Produkty przeznaczone wyłącznie do sygnalizowania pojawu, monitoringu lub prognozowania występowania szkodliwych owadów nie są objęte definicją środków ochrony roślin i nie wymagają uzyskania zezwolenia właściwego ministra na dopuszczenie ich do obrotu. Stąd atraktanty (dyspensery zawierające feromony i/lub kairomony), które wykorzystuje się wyłącznie do ww. celów, mogą być stosowane w leśnictwie bez ważnego zezwolenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Oznacza to również, że dopuszczenie tych produktów do obrotu i stosowania nie wymaga wykonania przez Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL) badań oceniających ich efektywność. Tak więc, Instytut nie ponosi odpowiedzialności za jakość wymienionych atraktantów, a wszelkie reklamacje należy kierować do dystrybutorów lub producentów tych produktów.

W tabeli 1 zestawiono atraktanty, które znajdują się w obrocie i stosowaniu na terenie kraju, natomiast w tabelach 2 i 3 zamieszczono informacje o terminach i miejscach wykładania pułapek z atraktantami.

W tabeli 1, symbolem * oznaczono te atraktanty, których efektywność była badana przez Zakład Ochrony Lasu IBL w ciągu ostatnich 10 lat, a uzyskane wyniki pozwalają na rekomendacje przez Instytut użycia tych produktów do sygnalizowania pojawu, monitoringu i/lub prognozowania występowania szkodliwych owadów.

Zapytania i uwagi dotyczące stosowania feromonów do sygnalizacji pojawu i monitoringu motyli prosimy kierować do dr hab. Lidii Sukovatej: tel. (22) 71 53 832, e-mail L.Soukovata@ibles.waw.pl

Zapytania i uwagi dotyczące stosowania atraktantów do sygnalizacji pojawu i monitoringu chrząszczy prosimy kierować do dr. hab. Radosława Plewy: tel. (22) 71 53 820; R.PLewa@ibles.waw.pl

Instytut Badawczy Leśnictwa, Zakład Ochrony Lasu, ul. Braci Leśnej, nr 3, Sękocin Stary, 05-090 Raszyn

TABELA 1. ATRAKTANTY DO STOSOWANIA W LEŚNICTWIE

Nazwa produktu	Podmiot odpowiedzialny
ACUMODOR* **AMITODOR** **CEMBRODOR** **CHALCODOR** **COLODOR** **CYLINDRODOR** **DENDRODOR*** **DUPLODOR** **HYLODOR*** **IPSODOR** **IPSODOR W** **IPSODOR TUBA** **LYMODOR*** **LYMODOR D** **MELOLODOR*** **OPERODOR*** **PANODOR** **POLYGRODOR** **RHYODOR** **SEXTODOR** **SPINODOR** **TOMODOR** **TOMODOR D** **TORTODOR** **TRYPODOR** **TRYPODOR D**	Zakład Doświadczalny CHEMIPAN Instytutu Chemii Fizycznej i Instytutu Chemii Organicznej PAN, Warszawa
CHALCOPRAX AMPUŁKA **LINOPRAX** **PHEROPRAX Ampułka*** **PHEROPRAX Dyspenser**	BASF SE Niemcy

Nazwa produktu	Podmiot odpowiedzialny
DRUKARZ AMPUŁKA A10*	F.P.H.U TIM Andrzej Barczyk, Wolbrom
DRUKARZ AMPUŁKA A10 W (wiosenny)*	
DRUKARZ AMPUŁKA A10 L (letni)*	
RYTOWNIK AMPUŁKA A10*	
RYTOWNIK AMPUŁKA A10 W (wiosenny)*	
RYTOWNIK AMPUŁKA A10 L (letni)*	
ACUWIT*	GRUBE sp. z o.o., Suchy Las k/Poznania
CEMBRAWIT	
CHALCOWIT	
CHALCOWIT MEGA*	
CILINDRIWIT	
COLOWIT	
DUPLIWIT	
HYLOWIT	
IPSOWIT	
IPSOWIT W	
IPSOWIT TUBE	
LAPATIWIT	
LYMOWIT	
MELOWIT	
PANOWIT	
RHYOWIT	
SEXOWIT	
SPINOWIT	
THANASIWIT	
TOMOWIT	
TORTOWIT	
TRYPOWIT	
TRYPOWIT D	

* Atraktanty przebadane przez IBL w ciągu ostatnich 10 lat

TABELA 2. SYGNALIZACJA POJAWU I MONITORING MOTYLI

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek	Kontrola pułapek
Barczatka sosnówka	**DENDRODOR**	Unitrap z krzyżakiem. Do pojemnika na owady należy wlać 300-400 ml płynu konserwującego, np. roztworu glikolu propylenowego w wodzie w stosunku 1:3 i w kolejnych kontrolach pułapek uzupełniać w miarę potrzeby.	W koszyczku znajdującym się w daszku	Drzewostany sosnowe w wieku powyżej 30 lat, pułapkę zawiesić na wysokości 1,5-6 m. Corocznie w tych samych miejscach.	2. tydzień lipca	1) Do corocznego monitoringu zmian liczebności – co tydzień (w razie potrzeby częściej); 2) Do określenia kulminacji rójki w celu wyznaczenia terminu obserwacji samic – co 2-3 dni do kulminacji rójki, następnie co tydzień
Brudnica mniszka	**LYMODOR LYMOWIT**	IBL-1	Umocować w uchwycie między lejkiem a daszkiem.	Drzewostany sosnowe i świerkowe w wieku powyżej 20 lat. Corocznie w tych samych miejscach.	Do 1. lipca	Dwukrotnie w tygodniu do kulminacji rójki, później co 10 dni do zakończenia lotu.
Brudnica nieparka	**LYMODOR D LYMOWIT**	IBL-1	Umocować w uchwycie między lejkiem a daszkiem.	Drzewostany liściaste i sady.	Do 1. lipca	Co 14 dni do końca rójki.
Krobik modrzewiowiec	**COLODOR COLOWIT**	PL-1 PL-2	Umieścić na środku płaszczyzny lepowej.	Młodsze i starsze drzewostany modrzewiowe lub z domieszką modrzewia.	1. dekada maja	Co 14 dni do końca rójki co 2-3 dni dla ustalenia terminu zabiegu ograniczania liczebności.

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek	Kontrola pułapek
Piędzik przedzimek	**OPERODOR**	IBL-1 Unitrap	IBL-1 – umocować w uchwycie między lejkiem a daszkiem, Unitrap – w koszyczku znajdującym się w daszku	Drzewostany dębowe w wieku powyżej 40 lat, w stałych miejscach.	2. tydzień października	Co 2 tygodnie (w razie potrzeby – częściej)
Strzygonia choinówka	**PANODOR** **PANOWIT**	IBL-1	Umocować w uchwycie między lejkiem a daszkiem.	Drzewostany sosnowe w wieku powyżej 15 lat.	2. dekada marca	Jednorazowa kontrola po zakończeniu odłowów (dla celów prognozy).
Wskaźnica modrzewianeczka	**RHYODOR** **RHYOWIT**	PL-1 PL-2	Umieścić na środku płaszczyzny lepowej.	Młodsze i starsze drzewostany modrzewiowe lub z domieszką modrzewia.	Połowa lipca	Co 14 dni do końca rójki.
Zwójka sosnóweczka	**RHYODOR** **RHYOWIT**	PL-1 PL-2	Umieścić na środku płaszczyzny lepowej.	Uprawy i młodniki sosnowe.	Do 1. lipca	Co 14 dni do końca rójki
Zwójka zieloneczka	**TORTODOR** **TORTOWIT**	PL-1 PL-2	Umieścić na środku płaszczyzny lepowej.	Drzewostany dębowe w wieku powyżej 30 lat. Corocznie w tych samych miejscach.	Koniec maja	Co 14 dni do końca rójki.

TABELA 3. SYGNALIZACJA POJAWU I MONITORING CHRZĄSZCZY

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek^	Liczba pułapek	Kontrola pułapek	Uwagi i zalecenia
Cetyniec większy	**TOMODOR TOMODOR D TOMOWIT**	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany sosnowe oraz drzewostany z dużym udziałem sosny.	Koniec lutego.	Przy zagrożeniu słabym – 1 pułapka na 10 ha, przy za-grożeniu silnym 1 pułapka na 2-5 ha.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Nie umieszczać pułapek w bezpośrednim sąsiedztwie osłabionych sosen.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		drzewo chwytne	Przymocować w połowie długości dłużycy.					
Chrabąszcz majowy, chrabąszcz kasztanowiec	**MELOLODOR MELOWIT**	IBL-5 (teflonowane)	Zawiesić pod daszkiem pułapki.	Drzewostany liściaste oraz drzewostany z dużym udziałem gatunków liściastych.	Do końca kwietnia.	3-5 pułapek w miejscu odłowu, co 20 m.	Co 2-3 dni do kulminacji rójki.	Pułapki umieszczać w koronach drzew preferowanych przez chrząszcze.
Drwalnik bukowiec	**TRYPODOR TRYPODOR D TRYPOWIT D**	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany liściaste, mygły, składnice surowca drzewnego.	Do końca marca.	3-5 pułapek w miejscu odłowu co 30 m.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Odległość wyłożonych pułapek od mygieł nie powinna być mniejsza niż 30 m.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki rurowe	Zawiesić wewnątrz pułapki nad butelką.					

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek^	Liczba pułapek	Kontrola pułapek	Uwagi i zalecenia
Drwalnik paskowany	**TRYPODOR TRYPODOR D TRYPOWIT**	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany, mygły, składnice surowca drzewnego (miejsca zacienione).	Do końca marca.	Przy zagrożeniu słabym 1 pułapka na 5 ha, przy średnim 1-2 szt./ha, przy silnym 2-3 szt./ha.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Odległość wyłożonych pułapek od mygieł nie powinna być mniejsza niż 30 m
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki rurowe	Zawiesić wewnątrz pułapki nad butelką.					
Jodłowiec Woroncowa i kolczozębny	**SPINODOR SPINOWIT**	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany jodłowe oraz drzewostany z dużym udziałem jodły	Na 1. generację pułapki wykładać do końca kwietnia, na 2. generację w 1. połowie lipca.	Przy zagrożeniu słabym 1 pułapka na ha, przy zagrożeniu silnym 2-3 szt./ha	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury	Należy przestrzegać odległości: na nizinach 10-15 m od najbliższych jodeł.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2-go segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki rurowe	Zawiesić wewnątrz pułapki nad butelką.					
Kornik drukarczyk	**AMITODOR**	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie	Drzewostany świerkowe oraz drzewostany z dużym udziałem świerka (miejsca nasłonecznione).	Na 1. generację pułapki wykładać do końca kwietnia, na 2. generację do końca maja.	Przy zagrożeniu słabym 1 pułapka na 4 ha, przy średnim 1-2 szt./ha, a przy silnym 3-4 szt./ha.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Należy przestrzegać odległości 15 m od najbliższych świerków na nizinach. W warunkach górskich powyżej 30 m od tzw. ścian kornikowych.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2-go segmentu, nad butelką					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki					

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek^	Liczba pułapek	Kontrola pułapek	Uwagi i zalecenia
Kornik drukarz	**DRUKARZ AMPUŁKA A10** **DRUKARZ AMPUŁKA A10 W (wiosenny^^)** **DRUKARZ AMPUŁKA A10 L (letni^^^)** **IPSODOR** **IPSODOR W** **IPSODOR TUBA** **IPSOWIT** **IPSOWIT W** **IPSOWIT TUBE** **PHEROPRAX**	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany świerkowe oraz drzewostany z dużym udziałem świerka (miejsca nasłonecznione).	Na 1. generację pułapki wykładać do połowy kwietnia, na 2. generację od drugiej połowy czerwca.	Przy zagrożeniu średnim – 1-2 grupy pułapek na 1 ha, przy zagrożeniu silnym 3-4 grupy na 1 ha. Grupa to 2-3 pułapki.	Nie rzadziej niż co 7 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Należy przestrzegać odległości 25 m od najbliższych świerków, na nizinach. W warunkach górskich powyżej 30 m od tzw. ścian kornikowych.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki rurowe	Zawiesić wewnątrz pułapki nad butelką.					
		drzewo chwytne	Przymocować w połowie długości dłużycy.					
Kornik modrzewiowiec	**CEMBRODOR** **CEMBRAWIT**	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany modrzewiowe oraz z dużym udziałem modrzewia.	Na 1. generację pułapki wykładać na przełomie marca i kwietnia, na 2. generację na przełomie lipca i sierpnia.	Przy zagrożeniu słabym – 1 pułapka na 1 ha, przy zagrożeniu silnym 2-5 w grupie szt./ha.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Należy przestrzegać odległości 10-15 m od najbliższych modrzewi.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki rurowe	Zawiesić wewnątrz pułapki nad butelką.					
		drzewo chwytne	Przymocować w połowie długości dłużycy.					

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek^	Liczba pułapek	Kontrola pułapek	Uwagi i zalecenia
Kornik ostrozębny	**ACUMODOR ACUWIT**	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany sosnowe oraz drzewostany z dużym udziałem sosny.	Na 1. generację pułapki wykładać do 15 kwietnia, na 2. generację do 20 czerwca.	Przy zagrożeniu średnim – 1-2 grupy pułapek na 1 ha, przy zagrożeniu silnym 3-4 grupy na 1 ha. Grupa to 2-3 pułapki.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Należy przestrzegać odległości 10-15 m od najbliższych sosen.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2-go segmentu, nad butelką					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
Kornik sześciozębny	**SEXTODOR SEXOWIT**	IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.	Starsze drzewostany sosnowe.	Na 1. generację pułapki wykładać do końca marca, na 2. generację Do końca czerwca.	Przy zagrożeniu słabym 1 pułapka na 10 ha, przy zagrożeniu silnym 1 pułapka na 2-5 ha.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Nie umieszczać pułapek w bezpośrednim sąsiedztwie osłabionych sosen.
Kornik zrosłozębny	**DUPLODOR DUPLIWIT**	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany świerkowe oraz drzewostany z dużym udziałem świerka.	Na 1. generację pułapki wykładać do połowy kwietnia. Na 2. generację w drugiej połowie czerwca.	Przy zagrożeniu słabym – 1 pułapka na 1 ha, przy zagrożeniu silnym 2-3 szt./ha w grupie.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Należy bezwzględnie przestrzegać odległości 10-15 m od najbliższych świerków.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki rurowe	Zawiesić wewnątrz pułapki nad butelką.					
Krytoryjek olchowiec	**LAPATIWIT**	IBL-4 IBL-4 bis	Umieścić wewnątrz pułapki.	Drzewostany olszowe i topolowe, plantacje wiklinowe.	Do końca czerwca.	3-5 pułapek w miejscu odłowu co 10 -15 m.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	
		pułapki Barbera	Zawiesić pod daszkiem pułapki.					

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek^	Liczba pułapek	Kontrola pułapek	Uwagi i zalecenia
Przekrasek mróweczka	**THANASIWIT** (Zwabiają przekraski do miejsc występowania kornikó w).	mygły, stosy, pojedyncze drzewa	Przymocować w połowie długości mygły, stosu, dłużycy.	Miejsca składowania surowca iglastego.	Od połowy kwietnia.	1-2 dyspensery na mygłę.	Nie wymagają kontroli.	Nie wykładać na surowcu przeznaczonym do korowania, zraszania lub zabiegu chemicznego.
Rytownik pospolity	**CHALCODOR** **CHALCOPRAX AMPUŁKA** **CHALCOWIT** **CHALCOWIT MEGA** **RYTOWNIK AMPUŁKA A10** **RYTOWNIK AMPUŁKA A10 W (wiosenny^^)** **RYTOWNIK AMPUŁKA A10 L (letni^^^)**	IBL-2 IBL-2 bis	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany świerkowe oraz drzewostany z dużym udziałem świerka.	Na przełomie kwietnia i maja.	Przy zagrożeniu średnim – 1-2 grupy pułapek na 1 ha, przy zagrożeniu silnym 3-4 grupy na 1 ha. Grupa to 2-3 pułapki.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Należy przestrzegać odległości: na nizinach 10-15 m od najbliższych świerków, a w warunkach górskich 20-30 m od tzw. ścian kornikowych.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki sztuczne, wałki, dłużyce, stojące świerki	Umieścić w pułapce lub na drewnie.					
Szeliniak sosnowiec i świerkowiec	**HYLODOR** **HYLOWIT**	IBL-4 IBL-4 bis	Umieścić wewnątrz pułapki.	Nowo zakładane uprawy sosnowe.	Do 15 kwietnia	Prognozowanie: 5-10 szt./ha	Co 2-4 dni w zależności od wielkości odłowów.	Przy wykładaniu pułapek należy używać szablonu do wyciskania rowków.

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek^	Liczba pułapek	Kontrola pułapek	Uwagi i zalecenia
Wyrynnik dębowiec	**CYLINDRODOR CILINDRIWIT**	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany dębowe (10-12 m od najbliższych drzew, mygły, składnice surowca drzewnego (bezpośrednie sąsiedztwo)	Początek czerwca.	Pojedynczo lub w grupach (3-5 pułapek) w odległości 3-5 m od siebie)	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatur do końca sierpnia	
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					

^ Zaleca się, aby podczas wykładania w terenie pułapek wraz z dyspenserami, uwzględniać stan warunków atmosferycznych w danym roku kalendarzowym. Wciąż ocieplający się klimat oraz wydłużające się okresy wegetacyjne, powinny być na bieżąco monitorowane szczególnie w warunkach lokalnych. Obligatoryjnie termin wyłożenia pułapek w terenie powinien poprzedzać pojaw pierwszych chrząszczy.

^^ Zalecany na 1. generację.

^^^ Zalecany na 2. generację.

